

10. Стахова І.А. Розвиток креативності молодшого школяра засобами природничо-екологічної проектної діяльності / І.А. Стахова // Розвиток особистості молодшого школяра : сучасні реалії та перспективи : матеріали третьої науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 4 / Упорядники : О.І. Кілініченко, Л.І. Хімчук. – ІваноФранківськ, 2017. – С. 91-93.
11. Театр у школі: робота над виставою, репертуар / уклад. О.М. Ворожейкіна. – Х. : Вид. група «Основа», 2012. – 207 с.

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ У ПРОЦЕСІ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Левчук Дар'я, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

Науковий керівник: І.А. Стахова, асистент кафедри початкової освіти

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

DEVELOPMENT OF CREATIVE ABILITIES OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN THE PROCESS OF THE ATRALIZED ACTIVITY

Levchuk Daria, bachelor`s student

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті актуалізоване питання розвитку творчих здібностей дітей з особливими освітніми потребами, визначено театральну діяльність як ефективний засіб формування творчої особистості. Наведено приклади образів перевтілення, види робіт для дітей з особливими освітніми потребами у процесі постановки театального дійства.

Ключові слова. діти з особливими освітніми потребами, театралізована діяльність, розвиток творчих здібностей.

Abstract. The article actualizes the issue of development of creative abilities of children with special educational needs, defines theatrical activity as an effective means of forming a creative personality. Examples of images of reincarnation, types of works for children with special educational needs in the process of staging a theatrical action are given.

Key words: children with special educational needs, theatrical activities, development of creative abilities.

Початок третього тисячоліття вимагає нових креативних поглядів на життєдіяльність людини та суспільства, тому важливого значення набуває питання розвитку творчих здібностей кожної особистості, зокрема це стосується дітей з особливими освітніми потребами. Занурення у творчість дозволяє розкрити власний потенціал, розширити уявлення та панорамність мислення, приймати нестандартні, оригінальні рішення. Театралізована діяльність виступає певним синтезом мистецтв, яка дозволяє кожному учаснику віднайти своє місце, відчути свою важливість та стати невід'ємним елементом спільного творчого механізму. Участь дітей з особливими освітніми потребами у театральному дійстві стирає всі кордони між ними та нормотиповими дітьми, дозволяє зайти свою нішу як у театралізованій постановці, так і у суспільному житті.

Питання організації навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами розкрили у своїх дослідженнях вітчизняні та зарубіжні вчені такі як В. Засенко, Д. Депплер, Т. Дмитрієва, А. Колупаєва, Т. Лорман, Н. Назарова, Н. Семаго, М. Семаго, Д. Харві, А. Хіля, Н. Шматко, О. Ярська-Смирнова та ін. Важливого значення процесу розвитку творчих здібностей надавали у своїх працях Н. Кічук, С. Сисоєва, К. Хоруженко, С. Уфимцева. Використання театралізованої діяльності, як засобу розвитку творчих здібностей дітей, досліджували І. Барановська, О. Деркач, Н. Муляр, Н. Сорокіна, Л. Стрелкова, О. Олійник, Л. Макаренко, Н. Луцак. Питання розвитку творчих здібностей дітей з особливими освітніми потребами висвітлено у Конституції України, Законах України «Про освіту», «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг», Концепції Нової української школи.

Завдання інклюзивної освіти передбачає організацію навчального процесу таким чином, щоб кожна дитина могла розкрити свій внутрішній потенціал, розвивати здібності та таланти [3; 5]. Театралізована діяльність забезпечує розвиток почуттів, глибоких переживань, яскравого сприйняття навколишнього середовища. Вона тісно переплітається із читанням, переказом та постановкою сценок за літературними творами (А. Богуш), вмінням сприймати та транслювати мистецтво (Л. Старовойт), розвитку обдарованості (О. Демченко) тощо.

Здібності – стійкі індивідуальні психологічні властивості людини, які є необхідною внутрішньою умовою її успішної діяльності. У здібностях поєднується природне та соціальне [11, с. 234]. В. Сухомлинський умовно поділяв дітей на «теоретиків» та «мрійників», він вважав, що «теоретики» заглиблюються у деталі явищ, завжди намагаються знайти раціональне начало та встановити логічну послідовність подій, «мрійники» ж, навпаки, бачать предмети в загальних рисах, здатні візуалізувати, ототожнювати їх та образно мислити [9, с. 345].

У своїх дослідженнях з логопедичної ритміки Г. Волкова зазначила, що театралізовані ігри дітей сприяють активізації різних сторін їх мовлення – словника, граматичної будови, діалогу, монологу, вдосконалення звукової сторони мовлення та ін. При цьому було відзначено, що інтенсивному мовленнєвому розвитку сприяє саме самостійна театральна-ігрова діяльність, яка включає в себе не тільки саму дію дітей з ляльковими персонажами або власними діями за ролями, але також і художньо-мовленнєву діяльність [4, с. 123].

У процесі театралізованих постановок можна створювати такі художні образи для дітей з особливими освітніми потребами, які підкреслять їх індивідуальність, а саме:

- комбінування (відомі елементи вступають у нові відносини, поєднуються і синтезуються в новий образ;
- акцентування однієї деталі образу (якась виразна риса посилено виступає на передній план, це можуть бути прийоми перебільшення або надмірного

зменшення (образи Дюймовочки, Хлопчика-Мізинчика, Гулівера, Змія з трьома головами тощо) [1, с. 43].

Спільно працюючи над театральною постановкою діти з особливими освітніми потребами можуть розвивати творчі здібності, залучаючись до написання сценарію спектаклю, підбору музики, запису фонограм, створення декорацій, репетицій, а також виступів на театральній сцені.

Отже, розвиток творчих здібностей дітей з особливими освітніми потребами є актуальним та важливим питанням сьогодення. Використання театралізованої діяльності допомагає не просто цікаво організувати творчий процес з дітьми, але й збільшити мотивацію до контролю мовленнєвих висловлювань, працювати над мовленнєвим диханням, покращувати темпоритмічну основу літературного читання, сприяти розвитку моторики, розширювати світогляд, але, саме головне, розвивати творчі здібності дітей, формувати творчу, нестандартномислячу особистість, яка зможе досягнути успіху у житті.

Список використаних джерел

1. Амацьєва О.П. Розвиток творчих здібностей дошкільників у театральній-ігровій діяльності / О. П. Амацьєва // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 1. – С. 42-48.
2. Богуш А. М. Дошкільне дитинство: його сьогодення і майбутнє / А. М. Богуш // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: науково-теор. збірник. – 2008. – Вип. 14. – С. 27-30.
3. Василюк А. В. Педагогічні технології інклюзивного навчання : навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / А.В.Василюк, Ю.В., Бондар, А.В.Хіля. – Вінниця, 2020. – 175 с.
4. Волкова Г.А. Логопедическая ритмика: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. / Галина Анатольевна Волкова. – М: Гуманит изд. Центр ВЛАДОС, 2002. – 272 с.
5. Демченко О. П. До проблеми використання понять «обдарована дитина» і «дитяча обдарованість» у психолого-педагогічному дискурсі / О.П.Демченко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук.пр. - Випуск 51. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2018. – С.137-143.
6. Демченко О.П. Формування соціальної компетентності дітей з особливими потребами у процесі використання виховних ситуацій / О.П.Демченко // Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова : серія 19. Корекційна педагогіка та соціальна психологія : зб. наукових праць. – К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2011. – С.60-63.
7. Казьмірчук Н.С. Особливості підготовки вчителів початкових класів до реалізації принципу наступності дошкільної та початкової ланок освіти // Наукові записки: зб. матеріалів науково-практичної конференції викладачів та студентів факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв. Серія «Мистецтво» / За ред.. Л.В.Старовойт. – Вінниця, 2018. – С. 89-93.
8. Словник іншомовних слів /за ред О.С. Мельничука. – К.: Гол.ред. УРЕ АН УРСР, 1975. – 775 с.
9. Стахова І.А. Розвиток креативності молодшого школяра засобами природничо-екологічної проектної діяльності / І.А. Стахова // Розвиток особистості молодшого школяра : сучасні реалії та перспективи : матеріали третьої науково-практичної Інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 4 / упорядники : О.І. Кілініченко, Л.І. Хімчук. – Івано-Франківськ, 2017. – С. 91-93.
10. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. – К.: Радянська школа, 1972. – 543 с.
11. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей / Б. М. Теплов // Избранные труды: в 2 т. / Б. М. Теплов. – М.: Педагогика, 1985. – Т. 1. – 276 с.

ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Тодосієнко Наталія, старший викладач

Маринчук Тамара, старший викладач

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*